Truyen co PG - II - 01

Truyện Cổ Phật Giáo

Truyen co PG - II - 01

Trang gốc

Đọc với phông chữ Times New Roman (Unicode)

Truyện Cổ Phật Giáo

Truyện Thơ - Tập II

Tâm Minh Ngô Tằng Giao

Diệu Phương xuất bản - 2002

Lời Nói Đầu Nhiều truyện xưa về Phật Giáo do các người khác nhau thuật lại đã được Minh Chiếu sưu tập và xuất bản thành một bộ sách gồm nhiều cuốn lấy tên là "Truyện Cổ Phật Giáo". Những truyện này đều được viết bằng "văn xuôi".

Một số những truyện trong bộ sách trên đã được Tâm Minh Ngô Tằng Giao chọn ra rồi phỏng theo đó mà tóm tắt lại cho ngắn gọn, kể lại bằng ngôn từ bình dị và nhất là chuyển nội dung nguyên bản từ "văn xuôi" sang "văn vần" dưới hình thức thơ "lục bát" để người đọc, người nghe dễ hiểu và dễ nhớ.

Những truyện cổ Phật Giáo tuy giản dị nhưng rất thâm thúy, thường hàm chứa đầy đủ và sâu sắc về đạo đức, giáo dục, luân lý và triết học. Truyện nói lên cái tinh hoa hay đẹp của giáo lý, từ bi và trí tuệ đồng thời mang lại sự xây dựng, thức tỉnh và giác ngộ cho người đời. Đọc những truyện cổ Phật Giáo người đọc cảm thấy một niềm siêu thoát lâng lâng tràn ngập tâm hồn.

"Truyện Cổ Phật Giáo", truyện thơ (tập 1), đã được xuất bản vào tháng 1 năm 2001. "Truyện Cổ Phật Giáo" được chuyển thành thơ này là tập thứ hai trong một bộ sách gồm nhiều tập do Tâm Minh Ngô Tằng Giao phát tâm thực hiện dần dần trong tương lai.

Xin trân trọng giới thiệu đến các độc giả một cuốn sách mà chúng tôi thiết nghĩ là vừa lý thú và vừa hữu ích.

Diệu Phương

Virginia - USA

(Tháng 1 năm 2002)

* * *

(1)

Người làm mặt nạ

Có người thợ ở làng xa

Chuyên làm mặt nạ thật là khéo tay
Rành nghề sinh sống lâu nay
Trong nhà hình vẽ treo đầy khắp nơi
Bao nhiêu nét mặt con người:
Đây sao hung ác, kia thời hiền lương
Buồn vui, cười khóc, ghét thương
Đủ hình mặt nạ phô trương mẫu hàng.
*
Một ngày đoàn kịch ghé làng
Dựng lều chuẩn bị rộn ràng xóm thôn
Diễn tuồng "Ác Quỷ" kinh hồn
Nên cần mặt nạ đặt Ông thợ làm,
Ông mừng nhận được "mối hàng"
Trổ tài hoàn tất vội vàng ngày đêm
Vẽ tô mặt quỷ liên miên
Trông vừa ma quái lại thêm dữ dằn.
*
Tình cờ bạn quý ghé thăm
Thấy Ông nét mặt tối tăm bất thường
Gian manh, hắc ám, bất lương,
Ra về khách mãi vấn vương, ngỡ ngàng.
*
Tháng sau bạn lại ghé ngang
Vừa nhìn mặt chủ reo vang vui mừng:
"Bác trông tốt tướng vô cùng
Kỳ này sắc diện xem chừng đẹp ra
Chắc nhiều may mắn đây mà?"
Chủ nhân nghe hỏi lòng đà hoang mang
Sau khi suy ngẫm kỹ càng
Mới hay là tại "mối hàng" mà thôi!

*

Lần đầu mặt quỷ tô bồi

Suốt ngày tưởng tượng mắt lồi, răng nanh

Lưỡi thè máu đỏ liếm quanh

Da vàng hung ác, mặt xanh dữ dằn

Khiến Ông sắc diện tối tăm

Khiến cho khách mới băn khoăn vô vàn.

*

Lần sau mặt nạ nhận làm

Là khuôn mặt vị công thần thanh liêm

Miệt mài Ông thức ngày đêm

Tạo ra những nét lành hiền, thanh cao

Nụ cười nhân hậu dạt dào

Khiến Ông ảnh hưởng tốt vào dung nhan

Mặt Ông bỗng đẹp rỡ ràng

Ghé thăm khách mới khen rằng tốt tươi.

*

Từ lâu Kinh Phật dạy rồi:

"Những điều chứa ẩn ở nơi Tâm người

Luôn luôn biểu lộ ra ngoài:

Tâm như họa sĩ đại tài khéo tay

Vẽ muôn hình tượng giống thay,

Chúng sanh nên gắng tu ngay Tâm mình!".

(phỏng theo bản văn xuôi của Thích nữ Như Thủy - Như Đức)

(2)

Gái nghèo

Ông Cấp Cô Độc một thời

Xin vào lễ Phật, thỉnh mời Ngài qua

Ở nơi tịnh xá ông ta

An cư yên tĩnh trong ba tháng trời,

Dân thành Xá Vệ thật vui
Được nghe Phật dạy, khắp nơi an lành!
Phật luôn khuyên nhủ chúng sanh
Con đường diệt khổ tâm thành nên tu.
*
Hết mùa ba tháng an cư
Mọi người chuẩn bị tiễn đưa chân Ngài
Cảm vì đức, mến vì tài
Bà con đồng loạt một hai thỉnh cầu
Xin Ngài ở lại đó lâu
Rạng soi thêm ánh đạo mầu tôn nghiêm.
*
Phật chưa hứa nhận gì thêm
Bỗng cô gái nọ quỳ bên chân Ngài,
Cô là tớ gái lâu đời
Làm trong tịnh xá, mọi người mến yêu
Cô nghèo, tâm lại chẳng nghèo
Một lòng tinh tấn tu theo Phật Đà,
Nghe tin Phật sắp rời xa
Cô liền đánh bạo tìm ra chốn này
Một lòng thành kính quỳ đây
Cúi đầu đảnh lễ thỉnh Ngài ở thêm.
Phật nghe xong, nhận lời liền
Phước cho tớ gái tâm hiền biết bao!
Người ta thỉnh Phật dễ nào
Kẻ đầy tiền bạc, người cao chức quyền
Sánh đâu cô gái nghèo hèn
Bạc tiền tuy ít, đức tin lại nhiều!
*
Phật nhân đó dạy đôi điều:

"Ta nào phân biệt giàu nghèo, hèn sang
Chúng sanh bình đẳng, ngang hàng
Cùng nhau tắm gội ánh vàng từ bi!"
(phỏng theo bản văn xuôi của Minh Châu)
(3)
Lòng tham tai hại
Hồi còn tại thế xưa kia
Trên đường giáo hóa Phật đi qua làng
Ngài đi cùng ông A Nan
Khai tâm gieo ánh đạo vàng giúp dân.
*
Đang đi Ngài bỗng dừng chân
Bước quanh lối khác có phần xa thêm
Ông A Nan rất ngạc nhiên
Vội lên tiếng hỏi. Phật liền giảng ra:
"Này A Nan phía trước ta
Có quân giặc cướp thật là hiểm nguy
Sau ta ba kẻ đang đi
Gặp quân giặc đó khó bề thoát qua!"
*
Quả nhiên dạo bước nẻo xa
Ba người bạn thiết tà tà rong chơi
Cười hồn nhiên, bước thảnh thơi
Tới nơi thấy gói vàng rơi giữa đường
Họ ngừng lại lượm, mừng rơn
Cùng la: "Hên quá! Tạ ơn ông Trời!
Chúng mình tổ chức ăn chơi
Linh đình một bữa khao đời vẻ vang!"
*
Một chàng được cử lên đàng

Ghé mua "đồ nhậu" chợ làng gần bên.
Chàng đi, lòng nghĩ thấp hèn:
"Nếu mua thuốc độc trộn kèm thức ăn
Hai tên kia chết nhăn răng
Vàng ta hưởng trọn, sướng bằng lên tiên!"
Thế là chàng thực hiện liền
Âm mưu giết hại bạn hiền vì tham!
*
Hai chàng ở lại cũng bàn:
"Nếu ta không phải chia vàng làm ba
Chỉ chia đôi, sướng quá mà!"
Chúng bèn tìm cách xấu xa giết người.
*
Chàng đi chợ về tới nơi
Hai chàng ẩn núp đồng thời ra tay
Giết ngay bạn quý lâu ngày
Rồi ngồi ăn uống no say, cùng cười:
"Vàng này chỉ phải chia đôi
Thế là mình hưởng cuộc đời giàu sang!"
Nào ngờ thuốc độc dần lan
Hết đời hai kẻ sói lang bạo tàn.
*
Phật bèn dạy ông A Nan:
"Ba người chết bởi lòng tham ngu đần
Giết nhau vì mối ác tâm
Ngu si như vậy muôn phần đáng thương
Chúng sanh xem đó làm gương
Lòng tham tai hại, tìm đường tránh xa!"
(phỏng theo bản văn xuôi của Giới Đức)
(4)

Con dao trong tâm
Ở bên Ấn Độ thuở xưa
Nơi thành Xá Vệ, buổi trưa một ngày
Gia đình kia thật duyên may
Phật thương hóa độ, dừng ngay tại nhà,
Tiếc thay chồng vợ tỏ ra
Tham lam, độc ác, xấu xa, hung tàn.
*
Hóa thành một vị đạo nhân
Phật đi khất thực dừng chân trước thềm
Ôm bình bát, đứng trang nghiêm,
Anh chồng đi vắng, vợ liền nhảy ra
Tay xua đuổi, miệng hét la
Tục tằn chửi bới thật là dữ hung.
Đạo nhân nói, giọng ung dung:
"Ta mong gia chủ mở lòng ra cho
Chút lương thực giúp người tu,
Cớ sao thô lỗ đuổi xua nặng lời?"
*
Chợt anh chồng về tới nơi
Thấy người khất thực tức thời nổi cơn
Bao nhiêu giận giữ trào tuôn
Sẵn dao bén nhọn giắt luôn bên mình
Rút ra định chém người lành
Dù cho là kẻ tu hành chẳng nương.
*
Bỗng đâu có một bức tường
Hiện lên bao bọc đạo nhân mọi bề
Tường kiên cố, bằng pha lê
Cửa vào không có, ngại gì gươm đao.

Anh chồng bực bội kêu gào:

"Này ông hãy mở tôi vào mau đi!"

Đạo nhân nói: "Chẳng khó gì!

Hãy quăng dao bén ta thì mở cho!"

*

Anh chồng tự nghĩ: "Chẳng lo

Thân ta vạm vỡ lớn to hơn người

Tay không cũng đủ giết rồi

Dao dù bén nhọn ta thời cần chi!"

Nghĩ xong quăng vội dao đi

Lạ thay tường vẫn phẳng lì, còn nguyên.

Anh chồng tức giận hét lên:

"Dao kia tôi đã quăng liền rồi đây

Sao ông không mở ra ngay?"

Đạo nhân: "Dao bén trong tay sá gì

Dao trong Tâm mới hiểm nguy

Mau quăng dao đó tức thì gần ta!"

*

Thấy người thấu hiểu rõ ra

Bao nhiêu tâm địa xấu xa của mình

Anh chồng bất chợt hoảng kinh

Thật thà hối lỗi, chân thành ăn năn

Mưu mô độc ác tiêu tan

Khấu đầu lạy tạ đạo nhân hết lời.

*

Ngẩng lên nào thấy bóng Người

Bức tường chia cách đồng thời lùi xa

Đạo nhân giờ mới hiện ra

Dáng hình Đức Phật thật là uy nghiêm

Hào quang rạng rỡ một miền,

Nhân từ Phật thuyết pháp liền cho nghe,
Vợ chồng hoan hỉ mọi bề
Đạo vàng hóa độ, quay về đường ngay.
(phỏng theo bản văn xuôi trích: Viên Âm)
(5)
Không phải lỗi
Thày thuốc
Thuở xưa có một thanh niên
Ốm đau, bệnh nặng, triền miên tháng ngày
Dù thày giỏi, dù thuốc hay
Bệnh không thuyên giảm. Bó tay chịu rồi!
Chàng ta than vãn, kêu trời
Tràn trề thất vọng, rối bời khổ đau!
*
May thay độ ít lâu sau
Có ông Thày thuốc bạc đầu, trắng râu
Chất chồng kinh nghiệm từ lâu
Ghé qua thăm bệnh, gật đầu phán ngay:
"Bệnh này trầm trọng lắm thay
Tuy nhiên cũng có thuốc hay chữa lành
Thịt chim trĩ kiếm cho nhanh
Mang về làm thuốc, nấu thành món ăn
Thuốc này tìm thật khó khăn
Nhưng mà bảo đảm bệnh nhân sẽ lành
Muốn lo mạng sống của mình
Uống cho dứt hẳn bệnh tình triền miên
Nghe lời ta dặn chớ quên!"
Rồi Thày về chốn non tiên xa vời.
*
Anh chàng vội vã nhờ người

Kiếm mua chim trĩ khắp nơi xa gần
Thịt chim thật tốt vô ngần
Ăn vào bệnh giảm nhiều phần. Mừng thay!
Lòng chàng sung sướng dâng đầy
Hết lời ca tụng ông Thày là tiên.
*
Bệnh tình nào đã dứt liền
Thế mà chàng đã vội quên lời Thày
Một con ăn hết, ngưng ngay
Bệnh kia trở lại như ngày xưa thôi!
Chàng bèn oán trách nặng lời:
"Thày thời không giỏi! Thuốc thời chẳng hay!"
*
Ông Thày bỗng có một ngày
Ghé thăm trở lại, mặt đầy ngạc nhiên
Nghe chàng kể lể than phiền
Lời Thày chẳng đúng. Mất tiền. Tật mang,
Ôn tồn Thày mới phán rằng
Nguyên do chỉ tại lỗi chàng chứ ai:
"Trách Thày, trách thuốc là sai
Bệnh mình đã nặng thuốc thời lại ngưng
Ăn nhiều chim trĩ mới xong
Một con nào đủ. Sao mong bệnh lành!"
Anh Chàng nghe rõ ngọn ngành
Giận mình mê muội! Trách mình ngu si!
*
Người ta nào có khác chi!
Từ lâu Đức Phật từ bi dạy rồi
Chúng sanh nhiều kiếp, nhiều đời
Trầm luân cõi khổ, nổi trôi bể sầu

Phật bày phương pháp nhiệm mầu
Thoát vòng sanh tử. Ai đâu nghe lời
Tu hành biếng nhác mãi thôi
Cho nên vẫn bị luân hồi tử sanh,
Rồi than Phật chẳng độ mình
Trách luôn Phật Pháp chẳng linh, chẳng mầu!
(phỏng theo bản văn xuôi của Thiên Chơn)
(6)
Chú khỉ nhân từ
Tiền thân Đức Phật một thời
Từng là chú Khỉ sống nơi khu rừng
Thân hình to lớn hào hùng
Xiết bao mạnh mẽ, vô cùng thông minh,
Nhân từ nổi tiếng rừng xanh
Giúp người hoạn nạn tâm thành chứa chan.
*
Một ngày rực rỡ ánh vàng
Nắng trời tỏa ấm, gió ngàn vờn quanh
Khỉ đang ăn uống trên cành
Suối trong, nước mát, trái lành, quả ngon
Bỗng nghe vang vọng núi non
Tiếng người kêu cứu dập dồn vẳng xa,
Khỉ lần theo lối rừng già
Thấy hang đá nọ hiện ra cuối đường
Dưới hang có kẻ khóc thương
Trượt chân rơi xuống khó đường trèo lên.
*
Rêu trơn, đá nhọn hai bên
Hang sâu thăm thẳm. Khỉ quên hiểm nghèo
Lần theo vách đá cheo leo

Bám vào cây, rễ, Khỉ trèo xuống hang
Mong sao cứu kẻ nguy nan,
Nạn nhân thấy Khỉ kinh hoàng kêu rên
Rồi liều để Khỉ cõng lên
Còn hơn ở lại dưới miền hiểm nguy.
*
Đường lên cực nhọc kể chi
Khỉ tuy cõng nặng, quản gì khó khăn
Cả hai leo tới miệng hang
Sức tàn, lực kiệt nằm lăn im lìm
Cây cao, bóng mát, cỏ mềm
Rì rào suối chảy, êm đềm gió ru
Nhạc rừng tấu khúc thiên thu
Như gây an lạc, như xua muộn phiền
Thả hồn vào cõi thiên nhiên
Cả người lẫn Khỉ ngủ quên không ngờ!
*
Một thời gian tỉnh cơn mơ
Nạn nhân thấy Khỉ say sưa giấc nồng
Ác tâm nổi dậy, nghĩ thầm:
"Từ lâu đói khát ta cần thức ăn
Đường về lại quá xa xăm
Khỉ đang say ngủ, chi bằng giết ngay
Thịt này ăn đỡ qua ngày!"
Thế là kẻ ác ra tay thi hành
Kiếm hòn đá lớn ở quanh
Đập vào đầu khỉ. Gian manh hại đời!
*
Bị thương nặng Khỉ than trời,
Máu ra lai láng, cố ngồi nhỏm lên

Lết qua cây ở gần bên

Trèo lên cành trốn. May liền thoát thân.

Trên cao nhìn kẻ vô ơn

Lòng tuy ngao ngán, không hờn giận chi

Ứa dòng nước mắt sầu bi

Hòa theo máu đỏ tuôn đi ướt người,

Khỉ yên lặng đứng một hồi

Thương cho trần thế nổi trôi đọa đầy

Bao nhiêu nhân ác mãi gây

Tâm người chẳng tốt! Khó thay quả lành!

Khỉ buồn bã, vội chuyền cành

Bỏ về núi thẳm, rừng xanh thuở nào.

*

Dù cho lửa hận dâng cao

Tình thương, đức độ tưới vào dẹp tan

Sống theo lời Phật từng ban

Từ bi, hỷ xả Đạo vàng sáng soi!

(phỏng theo bản văn xuôi trích: Lược Sử Phật Tổ)

(7)

Gần Phật

và xa Phật

Ở trong tịnh xá Kỳ Hoàn

Nơi thành Xá Vệ hương ngàn thênh thang

Cỏ cây rực rỡ ánh vàng

Phật ngồi thuyết pháp cho hàng Chư Thiên.

*

Bấy giờ ở nước kế bên

Hai Thày tu nọ lòng riêng ước thầm

Mong sao gặp Phật một lần,

Rủ nhau đi, chẳng ngại ngần đường xa.

Vượt vùng đồng đất bao la
Giữa nơi biên giới không nhà dân gian,
Nơi đây hạn hán quanh năm
Xác xơ đồng ruộng, khô cằn hồ ao
Hai người vất vả biết bao
Khát khô cả cổ. Nước nào tìm ra!
Đi hồi lâu thấy xa xa
Vũng lầy có nước. Nhưng mà khổ thay
Đầy trùng lúc nhúc trong đây
Uống vào uống cả trùng này mất thôi
Thế là phạm giới luật rồi,
Một người vội vã thốt lời can ngăn:
"Hãy theo lời Phật khuyên răn
Nhân từ làm gốc, giữ tâm trong lành
Nếu ta giết hại chúng sanh
Để mình tranh sống, cũng thành uổng đi
Dù sau thấy Phật ích gì
Hãy nên giữ giới. Sá chi thân mình!"
*
Người kia suy nghĩ, làm thinh
Rồi lên tiếng nói: "Khát đành chết sao?
Tạm thời hãy uống nước vào
Sống mà gặp Phật! Còn bao dặm đường!
Quanh đây vắng khách thập phương
Nào ai thấy được mà vương bận lòng!".
*
Hai người, hai ý bất đồng;
Người không giữ giới uống xong đi liền
Riêng mình mạng sống tạm yên
Lên đường tìm Phật nơi miền xa xôi.

Người kia Phật dạy, nhớ lời
Quanh năm giữ giới, suốt đời tu tâm
Giờ tuy chết khát chẳng cần,
Trên đường tìm Phật tiến gần biết bao
Cõi trời Đao Lợi sanh vào
Vội tìm lễ Phật. Đứng hầu một bên.
*
Còn người phá giới bình yên
Tới thành Xá Vệ, quỳ bên Phật Đài
Sụt sùi giọt ngắn giọt dài
Cúi đầu bạch Phật: "Lúc ngoài đồng hoang
Con còn người bạn chung đường
Thiết tha tìm Phật tâm thường hằng mong
Chẳng may khát nước mệnh chung
Tiếc rằng không được đến cùng Thế Tôn!"
*
Phật bèn dạy, giọng ôn tồn:
"Ta hay biết chuyện mà con nói rồi!"
Chỉ người đứng cạnh bên Ngài
Phật thêm: "Đây chính là người bạn con
Một lòng giữ giới cho tròn
Sau khi mãn kiếp lên luôn cõi Trời
Đủ duyên đến với ta thôi;
Còn con tuy đã tới nơi chốn này
Cũng là uổng phí công thay
Vì con phạm giới vừa đây trên đường!
Vẫn là xa cách ngàn trùng
Gặp ta thật đấy mà dường như không
Giới điều còn, Phật pháp còn
Giữ nghiêm giới luật: ghi lòng khắc tâm!"

*

Thày tu phạm giới thẹn thầm
Cúi đầu nghĩ lại lỗi lầm vừa qua
Trong lòng sám hối thiết tha:
"Muốn gần Đức Phật, chớ xa Giới Điều!".
(phỏng theo bản văn xuôi của Minh Châu)

(8)

Tai hại
của tham ái
Ngày xưa có chị vợ kia
Lẳng lơ, trắc nết, thiết gì chồng đâu
Loạn luân phạm tội từ lâu
Tư tình lén lút: chị dâu em chồng.
Lửa tình càng cháy càng nồng
Đưa người vào chốn tột cùng ác tâm.

*

Vợ kia chẳng chút ngại ngần
Xúi em tìm cách hại ngầm người anh,
Thoạt đầu em chẳng nỡ đành
Tỉ tê xúi mãi nghe thành êm tai
Giết anh ngay! Tội tày trời!
Cả hai thỏa thích sống đời tự do.

*

Chồng tuy chết vẫn âu lo
Vẫn thương vợ cũ, muốn cho cận kề
Thằn lằn hóa kiếp trở về
Rơi trên mình vợ, phòng the nô đùa,
Vợ thời độc ác có thừa
Nhìn thằn lằn biết chồng xưa. Giết liền!

*

Tình yêu vợ mãi không quên
Chồng đầu thai lại về bên vợ nhà
Luôn nằm cạnh, chẳng rời xa
Làm thân con chó vào ra bên mình
Theo chân như bóng theo hình,
Trai làng đùa hỏi: "Cô thành thợ săn?"
Vợ nghe nổi máu dữ dằn
Cột ngay chó lại giết phăng nữa rồi!
*
Lần này chồng lại đầu thai
Làm con bò đực theo hoài vợ kia
Đi về quấn quýt mỗi khi,
Trai làng chọc ghẹo: "Cô đi chăn bò?"
Thế là cô vợ thẹn thò
Cột bò thật chặt. Giết cho khỏi phiền!
*
Chồng tuy bị giết ba phen
Vẫn còn vương vấn, chồng bèn đầu thai
Lần này thành cậu con trai
Vợ sinh ra cậu mừng hoài chẳng thôi.
Cậu trai góp mặt với đời
Kiếp xưa hằn dấu in nơi tâm hồn
Nhớ bao đau khổ dập dồn
Cậu làm khó mẹ, ẫm bồng chẳng cho,
Chỉ ưng ông nội chăm lo
Buồn vui khuya sớm, đói no tháng ngày.
*
Bốn mùa lần lượt vần xoay
Trẻ kia biết nói, giờ đây lớn rồi,
Một hôm thuật hết đầu đuôi

Bao nhiêu tiền kiếp từ thời xa xưa,

Nghẹn ngào nhìn nội khẽ thưa:

"Nó đâu là mẹ! Là thù đấy thôi!

Lòng gian ác, máu tanh hôi

Xúi người hiểm độc, sống đời loạn luân!"

*

Nội nghe kinh ngạc vô ngần

Gia đình địa ngục cõi trần chẳng sai!

Chuyện tình đẫm máu bi ai

Chao ơi tham ái hại người khổ thay!

Ông ôm cháu nói: "Từ đây

Chúng mình hãy bỏ chốn này ra đi

Cháu đừng buồn nữa làm chi

Ta tìm cửa Phật xin về nương thân!"

*

Thời gian trôi! Một mùa Xuân

Trong ngôi chùa nọ ở gần rừng hoa

Người ta thấy một tăng già

Sống cùng chú tiểu thật là bình an!

Chuông chùa thánh thót ngân vang

Như xua nỗi khổ trần gian tràn trề

Vén màn tăm tối u mê

Thênh thang tịnh độ đường về thơm hương.

(phỏng theo bản văn xuôi của Thông Kham)

(9)

Ngày gặp

phụ vương

Xưa rời cung điện ra đi

Giờ đây thành đạo trở về thăm Cha

Hai mươi năm thoáng trôi qua

Quê hương Đức Phật Thích Ca đón người
Ca Tỳ La Vệ xanh tươi
Vua Cha Tịnh Phạn mừng vui vô cùng
Cả nhân dân, lẫn hoàng cung
Cùng nhau sửa soạn tưng bừng thiết tha.
*
Một bình bát, một cà sa
Dạt dào đức độ, bao la nhân từ
Phật thăm quê dấu yêu xưa
Rộn ràng đất nước sang mùa hoan ca
Cảm thông đến cả muôn hoa
Đất trời, cây cỏ gần xa đón chào
Mọi người cảm động biết bao,
Nhà Vua thỉnh Phật cùng vào hoàng cung.
Chiều về trong cảnh vui chung
Phật bèn thuyết pháp chỉ đường chúng sanh.
*
Nhà Vua đảnh lễ chân thành
Hỏi thăm phương pháp tu hành cho mau
Để mong giải thoát khổ đau
Sinh lão bệnh tử tiếp nhau xoay vần.
Phật bùi ngùi ngắm phụ thân
Chân run, đầu bạc, da nhăn, dáng gầy
Còn đâu như thuở trước đây
Đế Vương oanh liệt tràn đầy hiên ngang,
Đỡ Vua lên ngự ngai vàng
Ôn tồn Phật mới thưa rằng: "Từ xưa
Xuất gia thành đạo đến giờ
Như Lai thường bị người ta chê cười
Bị phường ngoại đạo nhiều lời

Chê rằng bất hiếu, bỏ rơi gia đình."

*

"Như Lai quyết chí riêng mình
Chẳng theo chữ hiếu thường tình làm chi
Nên đi tìm món quà gì
Thật là quý hóa dâng về phụ thân
Và ban cho khắp nhân dân,
Đó là giải đáp về thân phận người
Phụ thân vừa mới hỏi thôi!"
Tiếp theo Phật nói: "Ở đời ngẫm ra
Vô thường vạn vật quanh ta
Công danh như bọt nước sa đầu ghềnh
Tình như mây nổi bồng bềnh
Còn như tuổi trẻ trôi nhanh xuân thì
Như làn điện chớp khác chi
Chúng sanh không hiểu chút gì! Đáng thương!
Bám theo những cái vô thường
Mà quên Phật tánh sẵn vương trong người"

*

"Chúng sanh Phật tánh sẵn rồi
Khéo tu thành Phật trong thời tương lai.
Tu nhiều phương pháp lắm thay
Pháp môn 'Niệm Phật' là hay mọi đường
Rất công hiệu, rất dễ dàng
Chí tâm niệm Phật, Tây Phương thác về
Là nơi hạnh phúc muôn bề
Là nơi Cực Lạc tràn trề an vui."

*

"A Di Đà Phật một thời
Lúc tu phát nguyện: 'Ai người thành tâm

Niệm danh ta thật chuyên cần,

Xin về Cực Lạc mười phần cầu mong,

Sau này đến lúc lâm chung

Thác về Cực Lạc vô cùng sướng thay!

Nếu không đạt được điều này

Nguyện thề Chánh Giác ta đây không thành!'

*

Mong Vua cha và chúng sanh

Pháp môn 'Niệm Phật' thi hành cho chuyên

Sẽ mau trút hết muộn phiền

Sinh lão bệnh tử triền miên chẳng còn!"

(phỏng theo bản văn xuôi của Thích Nữ Cát Tường)

(10)

Tinh tấn vì Đạo

Tại nơi tịnh xá Trúc Lâm

Thành Ba La Nại, mùa Xuân đã về

Đất trời tĩnh lặng bốn bề

Muôn hoa phô sắc sum suê trên cành

Đàn chim vui hót lượn quanh

Hương xuân phảng phất bên mành ngất ngây.

Thế Tôn an tọa nơi đây

Nhưng nhìn thấy cảnh đọa đầy phương xa

Dân tình khốn khổ kêu ca

Dưới quyền của Kế Hoa Đà hại dân

Vừa tàn ác, lại bất nhân

Khiến cho đất nước muôn phần tang thương.

Tâm từ tỏa ngát muôn phương

Thế Tôn tìm cách cứu hàng chúng sinh

Cử người thay mặt cho mình

Đến nơi giáo hóa, chân tình giúp dân.

*

Trong hàng đệ tử thiết thân

Chẳng nề gian khổ, mười phần thiết tha

Có tôn giả Phú Lâu Na

Cử làm sứ giả thật là thuận duyên,

Phú Lâu Na nhận lời liền

Nguyện đem chánh pháp đi truyền bá ngay.

Thế Tôn hỏi: "Đất nước này

Đã nhiều độc ác, lại đầy tàn hung

Cần nhiều can đảm vô cùng

Mới mong trải được tấm lòng từ bi?"

Phú Lâu Na: "Con ngại chi

Đương đầu thử thách nguyện đi giúp đời!"

*

- "Nếu người chửi mắng nặng lời?"

- "Con coi như món quà người tặng thôi

Quà không nhận, mình trả lui

Lòng thời thanh thản, an vui, chẳng phiền,

Người ta như vậy còn hiền

Không dìm con chết đuối liền! Cũng may!"

*

- "Nếu người dìm xuống nước ngay?"

- "Con coi như họ còn đầy từ tâm

Lại thêm tối dạ vô ngần

Vì không ném đá máu tuôn trên đầu!"

- "Nếu người độc ác bảo nhau

Đầu ngươi ném đá. Tính sao bây giờ?"

- " Bạch Thế Tôn! Họ còn khờ

Chưa mang gậy gộc ra mà đập con!"

*

- "Nếu người dùng gậy đánh luôn?"

- "Con cho như thế vẫn còn là may

Không giam giữ, chẳng tù đày

Con đường truyền Đạo còn đầy tự do!"

*

- "Nếu người tìm cách bỏ tù

Họ giam ngươi lại không cho ra ngoài?"

- "Thưa rằng họ vẫn tốt thay!

Vì con sẽ có nhiều ngày tu thân

Thảnh thơi tĩnh dưỡng tinh thần

Luyện nung ý chí thêm phần kiên trinh!"

*

- "Nếu người hại đến thân mình

Lấy gươm đâm chém mặc tình chẳng nương?"

- "Thưa rằng họ vẫn còn thương!

Con không bị giết! Còn đường tương lai!"

*

- "Nếu người ta giết thẳng tay?"

- "Bạch Thế Tôn! Họ vẫn đầy từ tâm,

Giúp con giải thoát tấm thân

Một đời giả tạm, muôn phần khổ đau

Đường tu thành quả cho mau

Chứng Vô Thượng Giác! Đạo mầu nở hoa!"

*

Nghe xong lời Phú Lâu Na

Thế Tôn khen ngợi: "Thật là tuyệt hay!

Ngươi đầy ý chí mạnh thay

Nêu cao chân lý thân này coi khinh

Xứng danh đệ tử trung trinh

Thay ta giáo hóa chúng sinh giúp đời

Giương cao ngọn đuốc tuyệt vời

Nước phương xa đó đến nơi soi đường

Đạo vàng trải rộng tình thương

Gieo mầm giải thoát, ươm hương an lành!"

Cúi đầu đảnh lễ tâm thành

Vâng lời Phật dạy, nhiệt tình ra đi

Bước chân in dấu từ bi

Phú Lâu Na quyết thực thi lời Ngài

Dù bao gian khổ trần ai

Đóng vai sứ giả Như Lai cho tròn...

(phỏng theo bản văn xuôi của Thiện Bình)

(11)

Bớ người ta!

Ăn cướp!

Thuở xưa khi mới xuất gia

Ngài Xá Lợi Phất ở nhà còn em

Một trai, một gái lành hiền

Tiếc thay bà Mẹ cửa Thiền chẳng tin.

*

Sợ em trai lúc đủ duyên

Xuất gia sẽ bị Mẹ hiền cản ngăn

Ngài bèn căn dặn Chư Tăng

Xin vui lòng nhận, khó khăn chớ nề!

*

Thời gian thấm thoắt trôi đi

Em trai nay lớn, Mẹ thì lo âu

Sợ con nối gót anh đầu

Bỏ nhà theo ánh đạo mầu Thích Ca,

Mẹ lo cưới vợ về nhà

Em trai chắc hẳn xuất gia hết đường.

*

Rước dâu hôm đó rộn ràng,

Lễ nghi, phong tục xóm làng đặt ra

Chọn người tuổi tác đã già

Vợ chồng đầy đủ, cửa nhà ấm êm

Đứng ra xối nước lên trên

Đôi tay dâu, rể lấy hên bước đầu;

Chọn người nào khó gì đâu

Đó là Bà ngoại cô dâu sẵn rồi,

Bà làm lễ chúc lứa đôi:

"Sống chung hạnh phúc suốt đời bên nhau

Đến long răng, đến bạc đầu

Như Bà các cháu, khác đâu chút gì!"

*

Rể nhìn dâu đẹp đứng kia

Xinh tươi nhan sắc, tràn trề tuổi xuân,

Nhìn qua Bà ngoại ngồi gần

Thân già, tóc bạc, da nhăn, lưng còng

Răng không còn, mắt hết trong

Khiến chàng suy nghĩ mà lòng xốn xang:

"Ôi thời gian thật phũ phàng

Bà xưa cũng đẹp như nàng dâu kia

Rồi đây nàng có khác chi

Tàn đi sắc nước, mất đi hương trời!

Chẳng gì tồn tại trên đời

Đẹp tươi rồi cũng một thời qua mau

Còn gì thú vị nữa đâu

Anh mình thật khéo đã mau tìm đường

Tới bờ giải thoát thơm hương

Nương nhờ Cửa Phật, nêu gương cho mình!"

*

Chẳng còn muốn lập gia đình

Phát tâm chỉ muốn tu hành theo Anh

Rể kia nghĩ kế tinh ranh

Trên đường hai họ linh đình rước dâu

Chàng bèn ôm bụng kêu đau

Xin ngừng giải quyết. Trước sau nhiều lần.

Mẹ vô tình tưởng chuyện cần

Tưởng con ăn uống có phần bất an

Nên ra lệnh cho cả đoàn

Rước dâu về trước. Để chàng tự do

Về theo sau, chớ âu lo

Đừng chờ, đừng đợi khiến cho muộn màng.

*

Thật là dịp quý như vàng!

Chàng mừng, chạy thẳng qua làng kế bên

Vào Chùa xin xuất gia liền,

Chư Tăng không nhận, cửa Thiền chẳng dung

Vì theo luật Đức Thế Tôn

Đi tu cần sự thuận lòng mẹ cha.

Chàng năn nỉ rất thiết tha

Hồi lâu chẳng được bèn la vang trời:

"Bớ người ta! Cướp tới nơi!

Cướp đi của báu của tôi đây này!"

Chư Tăng chặn hỏi: "Im ngay!

Nơi đây cửa Phật, ban ngày, cướp đâu?"

*

Chàng bèn quỳ lạy thật mau

Một lòng thành khẩn cúi đầu khẽ thưa:

"Bạch Chư Tăng! Vốn từ xưa

Luân hồi sanh tử con vừa trải qua

Bọn Ma Vương chúng chẳng tha

Duyên lành chúng cướp biết là bao nhiêu

Tử thần cũng sẽ đến theo

Cướp đi sinh mạng bọt bèo của con

Thế là cơ hội chẳng còn

Buồn đau đời trước, héo hon kiếp này

Làm sao còn có duyên may

Tìm nương cửa Phật ngát đầy thơm hương

Hương chân lý tỏa muôn phương

Và hương giải thoát đưa đường chúng sanh!"

*

Chư Tăng nghe rõ ngọn ngành

Hỏi ra mới biết rõ anh của chàng

Là Xá Lợi Phất thân thương

Đã từng căn dặn mở đường cho em

Xuất gia vào lúc đủ duyên,

Cả chùa bèn chấp nhận liền. Vui thay!

Vừng dương rực chiếu cỏ cây

Đón người thoát tục từ đây tu hành.

(phỏng theo bản văn xuôi của Thông Kham)

(12)

Món nợ

truyền kiếp

Hồi xưa trong cánh rừng bên

Họa mi làm tổ ở trên cây đào

Hàng ngày Chim hót ngọt ngào

Véo von ca tụng trăng sao đất trời

Gốc cây phía dưới thảnh thơi

Có chàng Rắn nọ nằm chơi, lành hiền

Nghe Chim hót, Rắn mê liền
Đôi bên kết bạn ngày thêm mặn nồng.
Hồi xưa loài vật nói chung
Trời sinh một mắt để dùng mà thôi.
*
Một hôm Bướm ghé qua chơi
Báo tin đám cưới sẽ mời Chim đi,
Mong rằng tiếng hót họa mi
Giúp cho đôi cánh bướm kia nhịp nhàng
Múa may uyển chuyển dịu dàng
Thêm phần khởi sắc cho bàn tiệc hoa.
*
Chim mừng, nhưng lại lo xa
Sợ rằng tiệc cưới người ta chê mình
Lông không đẹp, dáng chẳng xinh
So cùng anh Bướm đa tình lẳng lơ.
Thở dài than ngắn hàng giờ
Chim bay tìm Rắn, trông chờ ý hay.
Rắn khuyên: "Yên chí! Đi ngay!
Giọng anh quyến rũ đắm say tuyệt vời
Bà con mê mẩn mất rồi
Không còn để ý đến người anh đâu!"
*
Cúi đầu ngẫm nghĩ hồi lâu
Mơ màng Chim nói: "Tôi cầu có thêm
Một con mắt đẹp dịu hiền
Thành hai con mắt thêm duyên mặn mà
Bà con chú ý thêm ra,
Anh cho mượn mắt thật là quý thay
Mượn đi ăn cưới một ngày

Anh nằm quanh gốc cây này nghỉ ngơi
Tiệc xong trả lại anh rồi
Mình thân nhau quá! Giúp tôi! Bạn hiền!"
Thoạt tiên Rắn chẳng chịu liền
Họa mi nài nỉ, van xin đủ điều
Rắn ta cảm động xuôi chiều
Hứa cho mượn mắt vì xiêu lòng rồi!
*
Đến ngày tiệc cưới đẹp trời
Mượn thêm một mắt, nhìn đời đẹp thêm
Chim vui, chải chuốt làm duyên
Điểm trang óng mượt xong liền bay đi.
Rắn nằm ẩn gốc cây kia
Mắt mù tăm tối nên chi rụt rè.
*
Tiệc tùng đám cưới thỏa thê
Khách vui cùng Bướm, không hề hỏi Chim
Đến khi Chim được mời lên
Trổ tài ca hát êm đềm du dương
Mọi người thán phục giọng vàng
Cùng nhau xúm lại rộn ràng ngợi khen,
Khen thêm lông đẹp như tiên
Khen đôi mắt lạ, dịu hiền như nhung.
Lời qua tiếng lại tưng bừng
Chim nghe ca tụng vui mừng, ba hoa:
"Trời sinh tôi khác người ta
Mắt nguyên một cặp thật là mộng mơ,
Giọng thời quyến rũ vang đưa
Giúp cho thiên hạ được nhờ biết bao
Rắn mù kia dưới gốc đào

Chán đời. Muốn chết. Nghe vào mê ngay
Tôi an ủi Rắn hàng ngày
Giải sầu bằng giọng hót hay giúp người
Lại bay đi khắp mọi nơi
Kiếm về lương thực giúp hoài cho ăn!"
Chim nói khoác, khách phục lăn
Khen lòng hào phóng, khen tâm nhân từ.
*
Tiệc tàn. Theo cánh gió đưa
Chim ôm danh vọng say sưa bay về,
Rắn nằm cuộn dưới trăng thề
Mù lòa, sợ hãi, yên bề ngủ đây
Chim không đánh thức Rắn ngay
Nghĩ mai trả lại mắt này được thôi!
*
Chim bay lên tổ nằm chơi
Suy tư trằn trọc rối bời tâm can:
"Ta giờ danh vọng vẻ vang
Có đôi mắt đẹp, giọng vàng, từ tâm
Mọi người thán phục vô ngần
Ngày mai trả mắt lỡ làng tiếng tăm,
Rắn kia dưới gốc cây nằm
Chỉ bò quanh quẩn có cần mắt đâu!"
Thế là tội lỗi hố sâu
Kéo Chim phản bạn lao đầu xuống đây,
Họa mi dời tổ đi ngay
Đêm khuya lén lút khẽ bay xa rừng.
*
Rắn mù tội nghiệp vô cùng
Bò quanh dò dẫm truy lùng họa mi

Nghe Chim hót, vội bò đi
Muốn đòi cho được mắt về mới thôi
Tiếc thay thấy Rắn tới nơi
Chim kia bay trốn mất rồi còn chi.
*
Một đêm Chim ngủ say mê
Giật mình tỉnh giấc thấy kề cạnh bên
Lắc lư đầu Rắn như điên
Chim ta sợ hãi la lên kinh hoàng
Bay đi trốn vội trốn vàng,
Kể từ đêm đó hoang mang trong lòng
Chẳng còn say ngủ giấc nồng
Chẳng còn yên tĩnh tâm hồn như xưa.
Những mùa lạnh lẽo gió mưa
Rắn thường sợ lạnh chẳng ưa ra ngoài
Chim yên, ngủ một giấc dài,
Nhưng mùa Xuân đến đất trời ấm êm
Chim đành bay hót liên miên
Xua cơn buồn ngủ, suốt đêm canh chừng.
*
Đêm Xuân rừng núi chập chùng
Họa mi tấu khúc vang lừng vui tươi
T iếng Chim bay bổng tuyệt vời
Như mang hạnh phúc cho người trần gian,
Buồn thay hạnh phúc chóng tàn
Mong manh sương khói vì mang nỗi niềm
Thoáng vương hối hận, ưu phiền:
"Lòng tham nổi dậy, tâm hiền mất đi!".
(phỏng theo bản văn xuôi của Bảo Liên)
(13)

Con trâu
Bác nông phu vác cày lên
Giắt trâu thong thả đi bên ruộng đồng
Trong lòng sung sướng vô cùng
Được mùa lúa tốt vui chung năm này.
*
Màn sương vén nhẹ đó đây
Vừng đông ló dạng chân mây mỹ miều
Cánh đồng màu mỡ phì nhiêu
Trải dài xa tắp uốn theo chân đồi
Lùa trâu xuống ruộng, Bác vui
Lấy chân ấn mạnh lên nơi lưỡi cày
Trâu già vẫn kéo khỏe thay
Đất màu xẻ rãnh chia hai lượn vòng
Đùn lên cao, uốn cong cong
Trông như sóng lượn mặt sông dập dình
Như thuyền rẽ nước lướt nhanh,
Trâu già giúp cả gia đình nông dân
Mỗi ngày khá giả làm ăn
Nhìn trâu trìu mến Bác thầm cám ơn,
Đôi khi tiếc việc ham công
Cả hai phí sức ngoài đồng biết bao.
*
Mặt trời giờ đã lên cao
Nắng gay gắt rọi, gió xào xạc bay
Bỗng trời cuồn cuộn giăng mây
Cánh đồng tối sẫm phủ đầy gió mưa
Người và trâu vẫn cày bừa
Đồng lao cộng khổ chờ mùa đẹp sang.
*

Đến khi trời tạnh mây quang
Nhà nông mệt mỏi vội vàng nghỉ tay
Tìm vào bóng mát nằm ngay
Ngả lưng đánh một giấc say đã đời.
*
Một con cọp đói trên đồi
Mon men đi xuống tìm mồi dưới nương
Trâu tuy khổ nhọc trăm đường
Sức tàn, lực kiệt vẫn thương chủ mình
Chạy bay lại cứu nhiệt tình
Gặp trâu hung dữ cọp đành bỏ đi.
*
Nhà nông chợt tỉnh cơn mê
Tưởng lầm trâu mệt nên chi húc mình
Thế là nổi trận lôi đình
Bẻ cây rượt đánh. Tội tình chú trâu
Ba chân bốn cẳng chạy mau
Tới khi chủ mệt, gục đầu gốc cây
Ru hồn vào giấc ngủ say,
Trâu ngừng chân thở, thương thay thân mình!
*
Cọp trong bụi rậm vẫn rình
Lại mon men xuống, mắt tinh liếc mồi
Trâu nhìn cọp sắp vồ người
Vội quên đi những vết roi trên mình
Lòng can đảm, dạ trung thành
Lao vào cứu chủ, phủ nhanh che người
Cọp kia thấy khó ăn rồi
Bỏ đi về phía núi đồi thẳm sâu.
*

Nhà nông say ngủ hay đâu
Giật mình tỉnh dậy tưởng trâu đè mình
Tưởng trâu hãm hại. Thất kinh!
Vác cây tới tấp nỡ đành quất trâu
Im lìm trâu chịu đớn đau
Hai hàng lệ tủi, lệ sầu tuôn rơi.
*
Vừa khi Đức Phật tới nơi
Biết trâu cứu khổ, biết người nghi oan
Ngài bèn bước đến cản ngăn
Đưa tay xoa nhẹ vết hằn lưng trâu
Xoa lằn roi rớm máu đầu
Ghé tai trâu nói đôi câu ôn tồn:
"Ta đây biết nỗi lòng con
Ta từng bị vậy. Chớ buồn làm chi!
Ta từng đau khổ ê chề
Nỗi niềm chua chát khác chi cảnh này"
*
"Con ơi! cũng chính ta đây
Vì thương nhân loại đọa đầy khổ đau
Ra đời tỏa ánh đạo mầu
Rắp tâm xoa dịu nỗi sầu thế nhân
Vậy mà nhiều kẻ hiểu lầm
Lắm phen chửi bới, bao lần cản ngăn
Phá ta, gây chuyện khó khăn
Ta đâu nản chí chùn chân bao giờ
Chỉ khi nào bản thân ta
Không tròn phận sự mới là đáng chê
Nếu không mang lợi ích chi
Không mang an lạc chút gì cho ai

Mới là đáng nhục mà thôi
Con nên tiếp tục giúp người chủ đây!"
*
Phật quay qua phía người này
Chỉ vào vết cọp in đầy xung quanh,
Chuyện trâu cứu chủ trung thành
Đầu đuôi kể lại ngọn ngành trước sau.
*
Nhà nông hối hận lòng đau
Ôm trâu nức nở, cúi đầu ăn năn
Đồi xa rực rỡ ánh dương
Phật bèn từ giã lên đường khoan thai
Nẻo về tịnh xá còn dài
Người và trâu mắt u hoài nhìn theo.
(phỏng theo bản văn xuôi của Châu Đức)
(14)
Ngọc báu
trong áo
Thuở xưa có một thanh niên
Tính tình hiếu khách, khắp miền kết giao
Nhà giàu, con đại phú hào
Bạc tiền, của cải kể sao cho vừa.
Chuyện làm ăn chàng chẳng ưa
Chỉ vui họp bạn, say sưa qua ngày.
*
Năm hai mươi tuổi buồn thay
Cha chàng bệnh nặng không may qua đời
Lâu nay chàng chỉ rong chơi
Làm ăn buôn bán có đời nào hay,
Gia tài chắp cánh dần bay

Ngoảnh đi ngoảnh lại trắng tay mất rồi
Đành lê bước khắp phương trời
Tìm thăm bạn cũ từ thời xa xưa.
Người tiếp đón, kẻ tiễn đưa
Tràn đầy tình nghĩa, dư thừa thủy chung
Nhưng chàng đi khắp các vùng
Lòng riêng tự ái chẳng dừng chân lâu
Ghé thăm chỉ một lần đầu
Rồi không trở lại tìm nhau sợ phiền.
*
Một ngày đói khổ triền miên
Sức tàn, lực kiệt giữa miền xa xăm
Chàng bèn lê bước ghé thăm
Một người bạn cũ lâu năm thân tình,
Bạn chàng tiếp đón nhiệt thành
Tiệc tùng ăn uống linh đình cùng nhau
Vui buồn tâm sự trước sau
Thăng trầm cuộc sống, khổ đau trường đời
Im lìm chàng chẳng hé lời
Dấu ngày khốn khổ, dấu thời tàn phai
Dù cho dáng vẻ bề ngoài
Bần cùng lộ rõ, dấu ai dễ nào.
*
Một chiều uống rượu vườn đào
Đôi bên chủ khách rượu vào lời ra
Cùng nhau than thở gần xa:
"Nhân tình thế thái sao mà chán thay!"
Vơi đầy cạn chén mau say
Bao nhiêu tâm sự trút đầy theo men
Chẳng bao lâu chàng say mèm

Bạn dìu vào ngủ. Ngồi bên trông chừng
Ngắm chàng thấy vẻ bần cùng
Nhớ ơn thuở trước đã từng giúp nhau
Giờ mình hưởng cảnh sang giàu
Đền ơn, giúp bạn qua cầu gian truân.
*
Biết chàng tự ái vô cùng
Nếu công khai giúp chàng không nhận nào
Chủ nhà lặng lẽ đi vào
Nghĩ suy tìm cách khéo sao giúp người
Phòng riêng mở tủ tìm tòi
Chọn viên ngọc quý, hiếm hoi, đắt tiền
Khâu vào gấu áo bạn hiền:
"Ngọc này giúp sống bình yên trọn đời.!"
*
Hôm sau vừa lúc sáng trời
Anh chàng thức dậy ngỏ lời biệt ly
Bạn dù giữ, vẫn ra đi
Nào đâu ở lại làm chi thêm phiền.
Kể từ khi đó triền miên
Giang hồ lưu lạc khắp miền đặt chân
Màn trời chiếu đất lê thân
Lang thang cực khổ kiếm ăn qua ngày.
Một hôm lạc bước chốn này
Tìm nhà trưởng giả dừng đây xin làm
Đổ mồ hôi, góp sức tàn
Kiếm ngày hai bữa vô vàn xót xa.
*
Một hôm có khách ghé nhà
Phú ông niềm nở chạy ra đón chào,

Chàng làm công ngạc nhiên sao
Nhận ra bạn cũ vườn đào thân thương.
Khách xa sửng sốt vô cùng
Hỏi chàng: "Sao lại ra nông nỗi này?
Hai năm gặp gỡ trước đây
Giúp anh ngọc quý, sao nay vẫn nghèo
Vẫn tang thương, vẫn tiêu điều
Hay là ngọc quý mất tiêu chốn nào
Thử tìm gấu áo xem sao?"
Anh chàng nghe nói ngỡ nào giấc mơ
Sờ vào gấu áo đâu ngờ
Ngọc kia còn đó sẵn chờ chàng thôi
Nghẹn ngào chàng khẽ thốt lời:
"Bấy lâu mê muội sống đời ngu si
Ngọc trong tay chẳng biết gì
Để rồi khổ mãi! Trách chi Phật, Trời!
U minh che lấp trí người
Khùng điên hạng nhất trên đời là tôi!"
*
Từ lâu Phật đã dạy rồi:
"Chúng sanh Phật tánh sẵn nơi thân này,
Tương lai thành Phật một ngày
Riêng ta là Phật giờ nay đã thành.
Chúng sanh tu khéo tâm mình
Tương lai cũng sẽ trở thành Phật thôi!"
(phỏng theo bản văn xuôi của Thích Tâm Thiện)
(15)
Người mù sờ voi
Thuở xưa có một Quốc Vương
Tên là Cảnh Diệp dễ thương, hiền hòa

Chăm lo dân chúng nước nhà
Nhân từ, thuần hậu, gần xa mến Người
Người đem Phật pháp dạy đời
Cho nên thời đó khắp nơi an bình
Ngoài dân chúng, trong triều đình
Đạo mầu nhuần thấm, nghĩa tình chứa chan.
*
Tiếc thay bên cạnh ngai vàng
Vẫn còn vài vị đại thần kém may
Tôn thờ ngoại đạo mê say
Luôn gieo mâu thuẫn, mãi gây bất hòa,
Quốc Vương lòng dạ xót xa
Nghĩ suy tìm cách vạch ra lỗi lầm
Mong sao hoán cải thành phần
Còn xa Cửa Phật, chưa gần Thích Ca.
*
Một hôm lệnh Quốc Vương ra
Ai mà bị tật mù lòa bẩm sinh
Đại thần trong chốn triều đình
Phải ra công kiếm, dẫn trình quốc vương.
Các quan kiếm khắp xóm làng
Gom về một đám người mang tật mù
Dắt nhau cùng bước lần mò
Tay khua gậy trúc, chân dò lối đi.
*
Mọi người chẳng rõ chuyện chi
Vua cười khẽ nói: "Có gì lạ đâu,
Những người mù đã từ lâu
Con voi chẳng biết đuôi đầu ra sao
Đưa voi cho họ sờ vào

Để xem họ tả thế nào mà thôi!

Hãy khuyên họ cố tranh tài

Ai mà tả đúng Trẫm thời thưởng cho!".

*

Vui thay cả đám người mù

Chuồng voi gần đó được đưa ngay vào

Kềm voi kỹ lưỡng trước sau

An toàn, chắc chắn. Đua nhau mà sờ!

Chàng nào cũng nghĩ như mơ:

"Xưa nay mình có bao giờ sai đâu

Tay ta sờ giỏi hàng đầu

Luôn luôn chính xác, từ lâu tinh tường!".

Sờ voi xong họ vui mừng

Kéo nhau trở lại hoàng cung tranh tài.

*

Người sờ đúng cái vòi dài

Nói voi giống chiếu nhà ai cuốn tròn,

Người sờ phải cái ngà thon

Nói voi giống chiếc sừng non trâu làng,

Người sờ tai, cãi oang oang:

"Con voi giống cái quạt nan mùa hè

Quạt sao mát gớm mát ghê!".

Chàng mù kế tiếp vội chê mọi người

Hông voi sờ đúng tận nơi

Chàng bèn lên tiếng: "Voi thời khác chi

Bức tường dài, lại phẳng lì

Chính tay tôi đã ôm ghì nó đây!".

Người sờ chân nói:" Chán thay!

Các anh trật hết! Voi này chẳng qua

Giống như một cái cột nhà

Tôi đây ôm thử khó mà nâng lên!"

Người sờ đuôi vội cãi liền:

"Các anh thật đúng những tên... mù lòa,

Con voi giống chổi quét nhà

Tôi cầm, tôi nắm, tôi chà hồi lâu!".

*

Thế là cả đám gây nhau

Chàng nào cũng nghĩ mình đâu có lầm!

Nói nhao nhao, cãi rầm rầm

Gậy khua lên tưởng như gần phang nhau.

Vua, quan kẻ trước người sau

Nhìn vào hoạt cảnh tránh đâu khỏi cười,

Quốc Vương nói với mọi người:

"Các khanh thấy đó! Trò đời khác chi!

Chỉ riêng hình dáng voi kia

Người mù nào có biết gì rõ đâu

Vậy mà xúm lại cãi nhau

Nghĩ mình tài giỏi hàng đầu kém ai!"

*

"Trong triều đình cũng vậy thôi

Tà ma ngoại đạo lắm người vẫn theo

Tôn thờ chủ nghĩa, giáo điều

Với bao học thuyết mang nhiều lầm sai,

Chỉ hay một, chẳng biết hai

Mười phần chân lý nào ai tỏ tường!

Giữa vùng ánh Đạo thênh thang

Chỉ riêng Đức Phật vô vàn kính yêu

Là người giác ngộ mọi điều

Dạy ta chân lý cao siêu nhiệm mầu!"

*

Các quan hổ thẹn cúi đầu

Kể từ khi đó rủ nhau tu hành

Phụng thờ Tam Bảo chân thành

Ước mong thoát kiếp tử sanh luân hồi!"

(phỏng theo bản văn xuôi của Hoàng Minh)

-ooOoo-

Đầu trang | Phần 1 | Phần 2 | Tập I | Tập III

Trở về trang Thư Mục

last updated: 01-01-2004

Chân thành cám ơn Cư sĩ Tâm-Minh Ngô Tằng Giao đã gửi tặng bản vi tính (Bình Anson, 05-2003).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.